

ADVIES 2205

Uittreksel strafregister – Uitzondering op de verplichting voor organisaties uit het jeugdwerk

Datum: 4 mei 2022

Voorzitter: Amir Bachrouri

Aanwezigen: Lotus Li, Lot De Kimpe, Marnik de Bont, Amir Bachrouri, Franka Foré, Maryline Thiry, Nick Beerens, Fien Morren, Priscilla Keuppens, Jan Langerlaert, Samuel-Joe Munanga

De Vlaamse Jeugd Raad, in vergadering op 4 mei 2022, onder voorzitterschap van Amir Bachrouri, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende:

1. Het is een goede zaak dat vrijwilligers in het jeugdwerk niet verplicht worden om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid van het Wetboek voor Strafvordering voor te leggen aan hun organisatie. 3
2. Blijf investeren en inspireren rond flankerende maatregelen voor professionals in het jeugdwerk naast de verplichte opvraging voor bepaalde organisaties van een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid van het Wetboek voor Strafvordering bij bepaalde nieuwe medewerkers. 4
3. Investeer in een degelijke informatiecampagne rond het uittreksel van het strafregister. 5
4. Investeer de tijd en middelen die zouden gaan naar het opvragen, voorleggen, en controleren van het uittreksel uit het strafregister van vrijwilligers, in campagnes, vormingen en educatief materiaal voor jongeren, die inzetten op weerbaarheid, grenzen stellen en het bespreekbaar maken van grensoverschrijdend gedrag. Versterk bestaande initiatieven en maak ruimte vrij voor nieuwe. 5

Situering

In het kader van het versterken van de beleidsdomeinoverschrijdende aanpak tegen grensoverschrijdend gedrag werkte de Vlaamse Regering het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld uit, goedgekeurd op 13 oktober 2020. Eén van de zeventig acties opgenomen in het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld is het ontwerp van decreet houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers.

In de zomer van 2021 werd dit ontwerpdecreet ter advies voorgelegd aan de Vlaamse Jeugd Raad en verschillende andere strategische adviesraden. Dat leidde toen tot ons advies 2106 – Uittreksel strafregister, waarin we onder meer uitdrukkelijk de vraag stelden om jeugdwerkorganisaties niet te verplichten een uittreksel uit het strafregister op te

vragen bij vrijwilligers.¹ Sindsdien onderging het ontwerpdecreet een paar wijzigingen, met als belangrijkste wijziging het voorzien van een uitzondering op het toepassingsgebied, waarbij de Vlaamse Regering op voorstel van de functioneel bevoegde minister, onder bepaalde voorwaarden, kan bepalen voor welke organisaties of sectoren die controle niet van toepassing is op vrijwilligers (en zij dus geen uittreksel uit het strafregister hoeven voor te leggen).

De Vlaamse regering volgde die wijziging op met de beslissing om de uitzonderingsmogelijkheid toe te passen voor de organisaties uit het jeugdwerk, zoals wij ook bepleitten in ons advies 2106. Over die uitzondering, neergeschreven in een voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering², is ons gevraagd een advies te leveren. Dit advies, dat de voorliggende uitzondering positief onthaalt, zal uitgebreid teruggrijpen naar de beweegredenen voor onze vraag tot uitzondering (uit het advies 2106), maar reikt ook de hand naar de overheid om samen met de jeugdsector nog meer werk te maken van een echt effectief en efficiënt integriteitsbeleid binnen de jeugdsector en doet daartoe een aantal voorstellen.

De jeugdwerksector en integriteit doorheen de jaren

De jeugdwerksector hecht enorm veel belang aan doelstellingen en inspanningen die ervoor zorgen dat hun organisaties veilige plekken voor kinderen en jongeren zijn. De integriteit en veiligheid van kinderen en jongeren zijn een topprioriteit voor onze sector. Opdat elk kind en elke jongere zichzelf kan zijn, zich kan ontplooiën, kan spelen en gelukkig kan zijn. Elk relevant en efficiënt initiatief dat bijdraagt tot de bescherming van de integriteit van kinderen en jongeren juichen we dan ook toe.

De jeugdwerksector in Vlaanderen heeft al een lange traditie rond de thema's integriteit en veiligheid. Dankzij het werk van de commissie Grensoverschrijdend Gedrag van het Vlaamse Parlement (2017-2018) is er de laatste vier jaar meer lijn en meer monitoring gekomen in de diverse vormen van integriteitsbeleid van onze verschillende organisaties. Na verschillende schandalen in de sport- en de cultuursector had de commissie onder meer tot gevolg dat elke jeugdwerkorganisatie die erkend is door de Vlaamse overheid een uitgewerkt integriteitsbeleid en een laagdrempelig aanspreekpunt integriteit (API) moet hebben.

Ook onze sector moet zich bewust zijn van de risico's. Elk geval van grensoverschrijdend gedrag is er één te veel en de veiligheid en integriteit van onze kinderen en jongeren staat centraal. Daarom gingen we ook onmiddellijk aan de slag met deze opgelegde opdracht van de Vlaamse overheid. We vertrokken niet van een leeg blad, maar met de ervaring en expertise die onze sector en diverse organisaties door de jaren heen hadden opgebouwd. Zo kwamen we tot een opleiding 'API in het jeugdwerk' waarbij de opmaak, uitbouw en bijsturing van een integriteitsbeleid centraal staat. Sinds 2018 heeft elke Vlaams erkende jeugdwerkorganisatie een eigen API en integriteitsbeleid op maat van hun organisatie. Door deze maatregel zetten organisaties nog meer dan voorheen in op kwaliteitsbeleid, preventiebeleid en een doordacht reactiebeleid wanneer het gaat over geweld, pesten en seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Ook in 2017 kwam de vraag naar voren of de verplichte controle van een uittreksel uit het strafregister nodig was, zowel voor beroepskrachten als voor vrijwilligers. Toen was de kern van ons standpunt dat het een vals gevoel van veiligheid geeft en verre van een sluitend systeem is.

We zien daarom de tijd, energie en middelen die zouden gaan naar de administratieve molen achter deze controle, liever gaan naar vorming, opleiding en preventie binnen onze sector. De impact en het nut van dergelijke maatregelen zijn veel groter dan de 'schijnmaatregel' die nu voor ligt. Daarnaast zal de invoering van deze maatregel ongewild meer drempels opwerpen voor vrijwilligers in de diverse sectoren, daar waar de Vlaamse overheid al jaren aangeeft dat ze de (administratieve) drempels voor vrijwilligers wil verlagen.

Onze sector was blij dat toenmalig minister van Jeugd Sven Gatz in het Vlaams Parlement onze sector volgde en geen voorstander was om een uittreksel uit het strafregister op te vragen en te controleren.³ Ook nu, 4 à 5 jaar later en met

¹ Advies 2106 – Uittreksel strafregister, <https://vlaamsejeugdraad.be/nl/adviezen/uittreksel-strafregister>

² Voorontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot uitsluiting van organisaties uit het jeugdwerk van de verplichting tot controle, vermeld in artikel 3 van het decreet van (xx datum) houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede li, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers.

³ Schriftelijke vraag Vlaams Parlement: <https://www.vlaamsparlement.be/parlementaire-documenten/schriftelijke-vragen/1077162>

onze ervaring van de API-werkingen en de interviews met API's in de sector, blijven we bij ons standpunt van toen. Ook tijdens het uitgebreide traject ter voorbereiding van dit ontwerpdecreet brachten we dit standpunt naar voor, en dat zullen we blijven doen.

Wij zijn dan ook blij dat de Vlaamse Regering en de minister van Jeugd Benjamin Dalle de jeugdsector en de Verenigde Verenigingen hebben gevolgd en vrijwilligers in de jeugdsector niet verplichten tot het voorleggen van een uittreksel uit het strafregister als in artikel 596.2. We willen echter zeker ook inspanningen blijven doen om onze organisaties nog meer veilige plekken te laten zijn voor kinderen en jongeren en doen daarom graag enkele suggesties van acties die we extra zouden kunnen uitrollen bovenop wat er nu reeds gebeurt rond integriteit vanuit onze sector.

Advies

Het is een goede zaak dat vrijwilligers in het jeugdwerk niet verplicht worden om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid van het Wetboek voor Strafvordering voor te leggen aan hun organisatie.

Gezien het belang en de urgentie van de materie, hernemen we hier voor de duidelijkheid graag de belangrijkste beweegredenen (uit het advies 2106) waarom volgens ons een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid van het Wetboek voor Strafvordering geen afdoende bijdrage kan vormen aan het realiseren van veilige plekken binnen jeugdwerkorganisaties.

1.1 Vals gevoel van veiligheid

Laat ons duidelijk herhalen: als sector is de integriteit van onze kinderen en jongeren enorm belangrijk. Net daarom kunnen we maatregelen die een vals gevoel van veiligheid creëren niet steunen.

Een uittreksel opvragen geeft het gevoel dat wie ooit iets heeft gedaan dat de integriteit van jongeren schaadde, dat niet opnieuw zal kunnen doen in een jeugdwerkcontext. Dat klopt gewoon niet: wie nooit betrappt en veroordeeld werd voor bepaalde feiten, beschikt over een blanco uittreksel. Bij wie wel een veroordeling heeft, komen de feiten vaak pas na geruime tijd op het uittreksel te staan. Dat kan tot drie jaar duren. Drie jaar tussen een gepleegd feit en het moment dat het zichtbaar is op het uittreksel van een strafregister, dat duurt bijna langer dan een gemiddeld engagement in het jeugdwerk. Bovendien bevat het model 596.2 enkel feiten ten aanzien van minderjarigen. Dit uittreksel opvragen werkt dus onvoldoende effectief om de risico's die we willen vermijden daadwerkelijk te vermijden, maar creëert tegelijk wel een vals gevoel van veiligheid. Bovendien creëert het heel wat neveneffecten en extra drempels.

Daarenboven schuilt het gevaar erin dat dit document dé manier is om je als organisatie of gemeentebestuur veilig te stellen. Je kan je erachter verschuilen als er toch iets gebeurt. En de kans bestaat dat organisaties en overheden (lokaal en Vlaams) niet meer inzetten op de nodige preventie, vorming, bespreekbaarheid, ...

1.2 Onbedoelde drempels en gebrekkige informatie

Specifiek voor vrijwilligers spelen die extra drempels een hele grote rol. We denken daarbij aan extra administratieve belasting en rompslomp voor lokale besturen en organisaties, problemen rond perceptie en zelfs zelfcensuur van vrijwilligers.

Perceptie en zelfcensuur?

Door het gebrek aan kennis en informatie over wat er juist wel en niet op een uittreksel strafregister staat, zouden geëngageerde jongeren die ooit een misstap hebben begaan zichzelf reeds kunnen uitsluiten van sollicitaties of oproepen tot vrijwilligers. Laat ons duidelijk stellen dat het jeugdwerk **niet** de plaats wil zijn die tweede kansen biedt aan plegers van zedenfeiten. Maar wij zijn wel een sector die mensen (jongeren) niet afschrijven op basis van een fout uit het verleden. Wij willen vertrekken vanuit vertrouwen en kansen bieden. Deze regelgeving zal de perceptie wekken

dat het jeugdwerk vertrekt vanuit een controle of gevoel van wantrouwen en dat is niet hoe het jeugdwerk in de maatschappij wil staan.

Zorg eerst dat het systeem van het uittreksel op punt staat. Zowel om het uittreksel aan te vragen en te bekomen als de duurtijd tussen een gepleegd feit en de zichtbaarheid op het uittreksel. De manier om het uittreksel te bekomen moet uniform zijn in alle gemeentes en moet gratis zijn. Sommige gemeentes rekenen kosten aan voor het aanvragen en bekomen van een uittreksel van het strafregister.

Door dit decreet wordt **verenigingen een beoordelings- en controlebevoegdheid** opgelegd. Verenigingen en hun vrijwilligers krijgen zo de verantwoordelijkheid opgedrongen uittreksels van strafregisters te interpreteren en te 'oordelen' over andere vrijwilligers of zij blijken te geven van 'onberispelijk gedrag t.a.v. minderjarigen'. De beoordelingselementen in artikel 3 van het voorontwerp zijn te vaag en vormen geen generieke leidraad om tot een billijke beoordeling te komen. Het is naar onze mening niet opportuun die verantwoordelijkheid bij vrijwilligersorganisaties en hun vrijwilligers te leggen. Bovendien stelt zich de vraag of het geen inbreuk is op een aantal grondrechten van de betrokken vrijwilligers (recht op privacy, vermoeden van onschuld, ...). Daarnaast creëer je op die manier weer heel veel verwachtingen en druk op sterk geëngageerde vrijwilligers.

Privacy

Werken in de jeugdsector gaat niet gepaard met beroepsgeheim maar gebeurt wel binnen een uitgebreid deontologisch kader. Als de regelgeving rond deze uittreksels doorgetrokken wordt naar vrijwilligers zullen groepsleiding, speelpleinverantwoordelijken, voorzitters van bepaalde verenigingen aan leeftijdsgenoten of andere vrijwilligers een uittreksel uit het strafregister moeten opvragen. Het is niet evident om die persoonlijke informatie zorgvuldig en professioneel te verwerken. Leggen we de verantwoordelijkheid (alweer) bij vrijwilligersorganisaties? Zeker in het licht van de AVG is het belangrijk kritisch te bekijken of vrijwilligers deze zeer gevoelige informatie door vrijwilligers moeten en kunnen verwerken.

Vermoeden van onschuld

Daarnaast hebben we in België een rechtssysteem dat uitgaat van onschuld tot de schuld bewezen is, dat ervoor zorgt dat mensen geen twee keer veroordeeld kunnen worden voor dezelfde feiten, en waarbij vonnissen uitgevoerd én gecontroleerd worden door datzelfde justitiesysteem. Een rechter kan bij bewezen schuld straf vorderen zoals een contactverbod na bepaalde feiten en het is dan ook aan de staat om dat vonnis op te volgen. Het is aan niemand anders om mensen te straffen voor onbewezen feiten, noch aan de maatschappij om mensen geen tweede kans te geven na feiten waarvoor ze niet veroordeeld zijn die losstaan van de toekomstige vrijwillige of beroepsbezigheid. Het is niet evident een interpretatie te maken van zo'n uittreksel. Gaan we die verantwoordelijkheid bij vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties leggen?

Blijf investeren en inspireren rond flankerende maatregelen voor professionals in het jeugdwerk naast de verplichte opvraging voor bepaalde organisaties van een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid van het Wetboek voor Strafvordering bij bepaalde nieuwe medewerkers.

Vanwege alle voorgaande argumenten zijn we als Vlaamse Jeugd Raad ook terughoudend om de verplichting in te voeren bij bepaalde beroepskrachten. Ook hier geloven wij dat inzetten op preventie, sensibilisering en risicoanalyse om ongepast gedrag te voorkomen efficiënter is dan deze maatregel. Maar voor beroepskrachten kunnen we nog meegaan in het voorstel omdat dit niet uitzonderlijk is voor mensen die professioneel werken met kinderen en jongeren. Toch mag de invoering van deze maatregel niet onbedoeld nog extra drempels opwerpen.

Vooralsnog mag deze maatregel er niet voor zorgen dat er vanuit (bovenlokaal) beleid geen inspanningen, initiatieven of impulsen meer gegeven worden om actief en met gepaste middelen te werken aan veiligere organisaties. Ook zij hebben als ondersteunende overheden een belangrijke beleidsmatige rol te spelen in het creëren van die veiligere

plekken; laat het verplicht opvragen van het uittreksel uit het strafregister geen vrijgeleide zijn om die nood niet in te (blijven) vullen.

Investeer in een degelijke informatiecampagne rond het uittreksel van het strafregister.

Verhoog de maatschappelijke kennis van het uittreksel uit het strafregister als in artikel 596.2. Bij aanvang van dit beleidstraject waren wij ons er niet van bewust dat er meerdere modellen waren. De kennis bij de bevolking en specifiek bij jongeren rond dit thema moet worden verhoogd. Zodat capabele jeugdwerkers die ooit een stommitieit begingen die niet gelinkt is aan seksueel geweld, niet zouden denken dat ze niet meer in aanmerking kunnen komen voor een job binnen het jeugdwerk. We willen vermijden dat jongeren aan zelfcensuur doen die het gevolg is van gebrek aan kennis over het uittreksel van het strafregister.

Als die vrees zich doortrekt en we onbedoelde drempels creëren verliezen we een sterkte van het jeugdwerk. Het jeugdwerk is gebaat met 'jongeren die ooit een misstap begingen', o.a. als ervaringsdeskundigen; zij vormen een enorme meerwaarde en een kracht van het jeugdwerk. Als we die (ongewild) afschrikken door een onwetendheid en gebrek aan kennis van het uittreksel van het strafregister, dan verliezen we in het jeugdwerk waarde, kennis en 'mandaat' bij het omgaan en werken met sommige groepen jongeren.

Naast informatie naar burgers en jongeren, is het ook aan te raden een degelijke informatiecampagne naar organisaties op te stellen. Zodat de organisaties weten wat ze wel en niet mogen doen. En er duidelijkheid is over wanneer er bijvoorbeeld een uittreksel moet worden opgevraagd. Vanuit deze optiek zijn we wel blij dat de controle dient te gebeuren bij de aanstelling en niet al bij een sollicitatie.

Investeer de tijd en middelen die zouden gaan naar het opvragen, voorleggen, en controleren van het uittreksel uit het strafregister van vrijwilligers, in campagnes, vormingen en educatief materiaal voor jongeren, die inzetten op weerbaarheid, grenzen stellen en het bespreekbaar maken van grensoverschrijdend gedrag. Versterk bestaande initiatieven en maak ruimte vrij voor nieuwe.

Zoals gezegd zit het jeugdwerk en de jeugdsector niet stil. We doen al veel rond integriteit, maar er is nog veel ruimte voor verbetering. We geven graag een lijst mee van allerlei initiatieven die lopen in onze sector, die elk op hun manier zorgen voor veiligere jeugdwerkorganisaties. Tot slot geven we vier suggesties mee van acties die de Vlaamse overheid in samenwerking met de bereidwillige jeugdsector zou kunnen ondernemen om nog meer effectief en efficiënt in te zetten op het realiseren van veilige organisaties voor onze kinderen en jongeren.

- **Integriteitsbeleid in de jeugdwerksector**

Sinds 2018 is elke organisatie verplicht een integriteitsbeleid te hebben met een bijhorend reactiebeleid. Expertorganisaties uit de sector werkten op basis van het raamwerk grensoverschrijdend gedrag een tool uit om het integriteitsbeleid op poten te zetten. Dit resulteerde in zeer gevarieerde en levende integriteitsbeleidsplannen bij de jeugdwerkorganisaties erkend in het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid. De organisaties kunnen beleid voeren op maat van hun eigenheid en werking en kunnen inspelen op nieuwe tendensen of noden.

Pimento vertaalde het Raamwerk Seksualiteit en Beleid in een gratis downloadbare tool: https://www.pimento.be/wp-content/uploads/2019/01/Tool_integriteitsbeleid_jeugdwerk.pdf

- **API's in de jeugdwerksector**

Sinds 2018 moet elke jeugdvereniging een API aanduiden. Hoe kunnen we van onze organisaties een zo veilig mogelijke plek maken voor alle deelnemers, begeleiders en werknemers? De jeugdsector ging in 2018 actief aan de slag met de ervaring die reeds jaren was opgebouwd in het jeugdwerk. Met de input van de gehele sector en de expertise van Tumult vzw en Pimento vzw werkte De Ambrassade op vraag van het departement en de minister van Jeugd (cf. de beheersovereenkomst) de opleiding 'API in het jeugdwerk' uit. Om de werking van API's in het jeugdwerk werkbaar te houden en omdat jeugdwerk per definitie een groepsdynamisch gebeuren is, werd ervoor gekozen om de focus van de API-werking op drie domeinen te leggen: fysiek geweld, pesten en seksueel grensoverschrijdend gedrag.

In het eerste jaar (2018-2019) werd de opleiding 4 keer aangeboden en volgden 104 jeugdwerkers deze opleiding. In het werkjaar 2019-2020 werd de opleiding nog 2 keer aangeboden en werden 2 collegagroepen API's georganiseerd. Sinds 2020-2021 biedt De Ambrassade één maal per jaar de opleiding API in het jeugdwerk aan en 2 maal per jaar een collegagroep voor API's. Op deze manier kan bij een personeelwissel een nieuwe API binnen het jaar ook een opleiding volgen.

In totaal heeft De Ambrassade de opleiding al 8 keer aangeboden en hebben zo een 170 jeugdwerkers die gevolgd. Belangrijk om mee te geven is dat de API-werking een deel vormt van het integriteitsbeleid van een organisatie, maar zeker niet alles. En dat het een rol van de API is om het integriteitsbeleid mee vorm te geven, te evalueren en bij te sturen van het integriteitsbeleid, maar het is zeker niet diens enige rol.

- **[“\(N\)iets mis mee?!”](#)** (NMM) is de vertaling naar de jeugdsector van het vlaggensysteem van Sensoa. Het leert je bewust om te gaan met seksuele situaties en seksueel grensoverschrijdend gedrag in een jeugdwerkcontext. Aan de hand van zes criteria leer je situaties in te schatten en ken je er een vlag aan toe – een groene, gele, rode of zwarte. De laatste herwerking van NMM is van 2018.

Via een actie onder de prioriteit Positieve Identiteitsontwikkeling van het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan waarbij de Vlaamse overheid gratis exemplaren van NMM verspreidde naar gesubsidieerde Vlaamse jeugdorganisaties, werd het duidelijk dat het jeugdwerk wel interesse heeft in het introduceren van het werken met dit vlaggensysteem maar niet altijd in staat was/is om de prijs van het educatief pakket te betalen. Pimento wil dan ook een grondige evaluatie maken van het huidige aanbod. Het aanbod moet en zal zeker blijven, maar de vraag is of het een fysiek spel moet zijn en of het specifiek op maat moet zijn van het jeugdwerk. Het opzet is te kijken hoe een nieuw aanbod rond SGG kan ontwikkeld worden dat organisaties binnen de vrije tijd kunnen afnemen, kopen, downloaden... Deze oefening staat gepland voor 2023.

- **Kadervorming in het jeugdwerk**

Er werd een nieuwe competentie en deelcompetentie rond integriteit aan het competentieprofiel van animator toegevoegd. Zo krijgt integriteit en de veiligheid van kinderen en jongeren een nog duidelijkere plaats in de kadervorming.

- **De werkgroep Integriteit Jeugd van het departement**

Om de jeugdsector voldoende inspraak te geven in het traject en de vertaling te maken naar het jeugdwerk van de actieplannen integriteit werd in 2016 de werkgroep integriteit opgericht. Die komt twee keer per jaar bijeen. In 2017 deed deze werkgroep het voorbereidende werk ter aanduiding van de API's in de jeugdsector. Nog steeds is de werkgroep het forum om het integriteitsbeleid in al zijn aspecten te bespreken: de rol van API's, integriteitsbeleid, bereikbaarheid 1712 voor jeugdsector, platform (cyber)pesten, jeugdwerk en verontrusting, het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan, het Vlaams actieplan seksueel geweld, ...

- **Ondersteunende kaders: deontologie/ belang van het kind**

Akkoord integer en deontologisch handelen (De Ambrassade)

Jeugdwerk gaat over vertrouwen opbouwen en relaties ontwikkelen. Daarbij komen jeugdwerkers regelmatig moeilijke situaties tegen of krijgen ze te maken met verschillende en tegengestelde verwachtingen van bijvoorbeeld kinderen en jongeren, ouders, externen, beleidsmakers, enzovoort. Wat kan, mag en moet? Om aan de toenemende druk op die vertrouwensband tegemoet te komen, klopte het jeugdwerk een akkoord

integer en deontologisch handelen af. Dit akkoord bundelt enkele principes uit het verdrag inzake de rechten van het kind met het belang van de vertrouwensband en de nood aan een eigen handelingskader of deontologische code voor elke organisatie. Zie: <https://ambrassade.be/nl/nieuws/een-nieuw-akkoord-deontologisch-en-integer-handelen>

Deontologische handleiding voor het jeugdwerkwijzenwerk (Uit De Marge vzw)

Uit De Marge vzw bracht een nieuwe 'Deontologische handleiding voor het jeugdwerkwijzenwerk' en vernieuwde poster uit. De doelstelling van UDM is dat de affiche zijn weg vindt naar alle bureaus waar regelmatig jeugdwerkers binnenlopen. Met deze uitgebreide deontologische handleiding en vernieuwde deontologische code biedt UDM een concreet handelingskader met praktische handvaten, uitgewerkte procedures en levensechte praktijkvoorbeelden voor jeugdwerkwijzenwerkers en leidinggevend. Daarnaast gaat het boek in verschillende artikels dieper in op uiteenlopende thema's: wat houdt de discretieplicht in en welke stappen worden doorlopen bij een verontrustende situatie? Waar kunnen kinderen, jongeren, hun ouders, jeugdwerkwijzenwerkers en coördinatoren terecht met meldingen en klachten? Tot slot wordt er stilgestaan bij radicalisering en LIVC-R's en wordt er dieper ingegaan op de nieuwste trends in de sociale media en de invloed ervan op kinderen en jongeren. Zie: <https://www.uitdemarge.be/deontologie/>

In 5 stappen naar een beslissing in het belang van het kind

Daarnaast kan ook verwezen worden naar het stappenplan "In 5 stappen naar een beslissing in het belang van het kind", dat door het Kenniscentrum Kinderrechten op vraag van het departement ontwikkeld werd. Het stappenplan is ontworpen voor praktijkwerkers in Vlaanderen in diverse professionele contexten (zoals jeugdhulp, onderwijs, jeugdwerk en justitie), betrokken bij beslissingen waar een individuele minderjarige of een kleine groep minderjarigen.

- **Grenswijs.be**

Binnen het beleidsdomeinoverschrijdend overleg integriteit werd de nood gevoeld om goede praktijken over de sectoren heen te delen. In dat kader gaf het departement WVG de opdracht aan Sensoa dat daartoe een samenwerkingsovereenkomst afsluit met ICOBA en Pimento om de beleidstool "Grenswijs" verder te ontwikkelen, te implementeren en duurzaam te verspreiden. De beleidstool "Grenswijs" heeft als doel het opstellen en aftoetsen van integriteitsbeleid. Grenswijs.be helpt organisaties bij het opstellen van een beleid rond agressie, pesten en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Aan de hand van vijf verschillende tools kan je situaties leren inschatten en erop reageren, snel je beleid scannen en ontdekken waar je organisatie eerst kan op inzetten en op je eigen tempo je beleidsplan opstellen. Je kan de beleidstool online bewaren, afdrukken en delen.

Hierbij werkt Grenswijs op drie niveaus:

1. Reactieniveau: weten hoe je op een incident reageert als het zich voordoet.
2. Preventieniveau: weten hoe je grensoverschrijdend gedrag kan voorkomen.
3. Kwaliteitsniveau: een klimaat creëren waarin je oké, fijn kan samenleven, of indien seksueel, waarin fijn, oké seksueel gedrag kan gesteld worden.

- **Platform SGG**

Het Platform SGG (seksueel grensoverschrijdend gedrag) komt 3 à 4 keer per jaar bijeen op initiatief van Sensoa om ervaringen en goede praktijken te delen. Het staat open voor administraties en organisaties uit het veld.

Bijkomende acties?

Waarin zien wij op korte termijn in overleg met de sector, partners en andere sectoren potentiële acties die efficiënter zullen zijn dan aan de vrijwilligers in het jeugdwerk een uittreksel uit het strafregister als in artikel 596.2 op te vragen? We bundelen graag vier suggesties waarmee we samen aan de slag kunnen.

- **Inhoudelijke zending aan elke vrijwilliger**
In plaats van een oproepingsbrief of campagne om jaarlijks je uittreksel voor te leggen als vrijwilliger, kunnen we een zending sturen met een inhoudelijke flyer of mock-up rond integriteit, SGG, grenzen.
- **Stimuleren om integriteitsbeleid op lokaal niveau/kleinere schaal te ontwikkelen**, bijvoorbeeld door de tool te vertalen naar lokale groepen en die dan ook goed te verspreiden.
https://www.pimento.be/wp-content/uploads/2019/01/Tool_integriteitsbeleid_jeugdwerk.pdf
- **Extra inzetten op bekendheid API's bij vrijwilligers**
- **API-opleiding voor jeugddiensten/ vrijetijdsdiensten**
De ene vereniging vindt sneller zijn weg naar een koepel, de andere dan weer naar een gemeentelijke dienst. Sommige waardevolle lokale verenigingen hebben geen koepel en vinden enkel steun bij hun gemeentelijke diensten. Daarom lijkt het ons zinvol om in overleg met Bataljong en Netwerk Lokaal Sportbeleid te kijken of we een soort API-vorming voor vrijetijdsdiensten op poten kunnen zetten. Naast toegankelijke ondersteuning voor meer initiatieven zal dit ook bijdragen tot de naamsbekendheid.